

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 19.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
9. MAJA (MAYO) 1957

Ob obletnici tretjega maja

Dne tretjega maja 1945 je naš narod slavil zmago nad fašističnimi in nacističnimi okupatorji, konec druge svetovne vojne in svoje osvobodjenje.

Zgodovinski sklepi Slovenskega parlamenta na Taboru v Ljubljani ostanejo trajen dokaz kako so tedaj Slovenci hoteli urediti svoje državno življenje: “Svobodna Združena Slovenija v demokratični Jugoslaviji kot zvezi narodnih držav na slovenskem jugu Evrope”.

Novo komunistično nasilje, ki je še strašnejše, kot je bila nacifasistična okupacija, je začasno uničila upe in načrte, a izbrisati jih ne more.

Državni tajnik Združenih Ameriških Držav je dne 22. aprila 1957 izjavil: “Mi hočemo svobodo podjarmljenih narodov in delamo za njihovo osvobodjenje: ne da bi hoteli Rusijo obkrožiti v kakem sovražnem namenu, ampak zato, ker je mir ogrožen in svoboda je samo navidezna dokler niso nasilno razdeljeni zopet zedinjeni in podjarmljeni zopet svobodni”.

Ves svet ve, da so med podjarmljenimi tudi narodi Jugoslavije.

Da bi mogli ti narodi odstraniti vsiljeno diktaturo in uvesti v svoje državno življenje demokratične ustanove, morajo združiti svoje moči. To je očevidno nujen predpogoj vsakega možnega uspeha.

Narodni Odbor zato tudi letos — kot že tolikokrat — ponovno prosi in poziva, da bi vsi, ki žele srečno bodočnost sedaj podjarmljenih narodov Jugoslavije v svobodi, vztrajno gradili njihov složen nastop za osvobodjenje.

Zal smo tudi v minulemu letu morali ugotovljati, da mnogi pisci in javni delavci v emigracijskih skupinah še vedno izgubljajo čas in tratijo moči za ugotavljanje minulih napak in krivic ter za širjenje nasprotovanj in sovraštva.

Vse tako delo je v našo skupno škodo. Po naravi smo sosedje, živimo neposredno drug ob drugem, deloma celo na skupnem, mešano naseljenem ozemlju. Po krvi, zgodovini in izročilu smo narodi skupnega slovanskega porekla. Narodna in državna neodvisnost je in vedno bo potrebovala našo skupno obrambo. Gospodarski in prometni interesi ukazujejo, da iščemo najboljšo sporazumne rešitve. Šele s tako rešitvijo bomo mogli vzbuditi zaupanje velikih demokratičnih sil. Šele s tem bi nastopili kot sposobni branilci reda in miru in zanesljivi pospeševalci dobrega sosedstva in blagostanja v tem delu Evrope.

Slovenci ob vsakoletnem spominu 3. maja 1945, v pričo nepozabnih žrtev, ki jih je terjala borba za osvobodjenje, kakor tudi tistih, ki jih naš narod še prenaša v odporu proti komunističnemu nasilju, slovesno obnavljamo sklepe našega narodnega parlamenta. Smatramo, da vse težke izkušnje od tedaj do sedanjih dni dokazujejo, da je složno nastopanje vseh demokratičnih sil narodov Jugoslavije predpogoj za vsako uspešno uveljavljanje demokratičnih ustanov v našem državnem življenju. Prizadevanja za sporazum v ta namen branim in pospešujemo, nasprotovanja in spore, ki ta razvoj ovirajo, obžalujemo in obsojamo.

Narodni Odbor čestita Slovencem praznik tretjega maja z željo, da bi zarja svobode čim preje zopet zasvetila in stalno ostala nad našo domovino.

V Washingtonu, 3. maja 1957.

Za
Narodni Odbor za Slovenijo
DR. MIHA KREK
predsednik
DR. BOGUMIL VOŠNJAK
podpredsednik

IZ PISMA

Prijatelj lista nam je dal v objavo odstavek iz pisma, ki ga je dobil iz USA, in ki se nanaša na zadnje bivanje škofa dr. Rožmana med Slovenci v Argentini. Glasi se takole:

“Škof se je vrnil z najlepšimi vtisi iz Argentine. Z obiskom je bil izredno zadovoljen, kar je povedal v nedeljo 28. IV. na Ligini prireditvi in je ob tej priliki priporočal tudi Vaše književno prizadevanje, zlasti Svobodno Slovenijo in njen Zbornik, ki ga je priporočal vsem Američanom.”

ODLOČILNO ZASEDANJE NATO

Od 2. do 4. maja t. l. je v Bonnu v Zahodni Nemčiji bil prvi letošnji sestanek zunanjih ministrov članic NATO. Najznačilnejši rezultati tega sestanka, ki je bil eden najodločilnejših v zgodovini te obrambne organizacije zahodnega svobodnega sveta, so:

1) Ustvarila se je os Washington — Bonn; 2) London in Pariz sta v obrambi zahodnega sveta stopila na drugo mesto; 3) Vse članice NATO bodo v bodočem spopadu porabljale atomsko orožje; 4) Imenovali bodo vrhovnega poveljnika zaveznih sil za Evropo; 5) Sovjetski predlogi o miru in razorožitvi so propaganda; 6) Govorilo se je o možnosti upora vzhodnih Nemcev proti komunizmu.

Os Washington - Bonn

Dulles, ki je v Bad Godesbergu otvoril tridnevno zasedanje, je prinesel zagotovilo Eisenhowerja, da bo USA v celoti izpolnila svoj obrambni načrt za leto 1957 napram zahodni Evropi. Sklepi, ki so jih sprejeli na zasedanju lanskega decembra, bodo v celoti izpeljani. Čeprav bi mogel britanski zglede — Anglija hoče zmanjšati svoje sile v Evropi — sprožiti podobno akcijo v drugih državah, USA ne bo spremenila svojih načrtov, dasi bo sčasoma tudi svoje sile opremila z najmodernejšim atomskim orožjem, kar bi ji zaradi večje udarnosti tega orožja dalo možnost znižati število suhozemskih sil na evropskih tleh.

Tik pred začetkom sestanka se je Dulles sestal na tajni seji z Adenauerjem, ni pa imel nobenega sestanka z brit. zun. ministrom Lloydom in francoskim zun. ministrom Pineaujem. Prav tak tajen sestanek z Adenauerjem je Dulles imel tudi po koncu zasedanja NATO. Postalo je razvidno, da se je po navodilih iz Washingtona Dulles v svojih načrtih za obrambo Evrope in za vodstvo NATO povsem naslonil na Zahodno Nemčijo z Adenauerjem na čelu. Vodstvo Atlantske zveze je tako prešlo od dosedanje trojice Washington — London — Pariz na dvojico: Washington — Bonn. USA je ugotovila, da je povsem zanesljiv zaveznik pri obrambi Evrope pred komunizmom samo Zahodna Nemčija. Adenauerju se je doslej s spretnim manevriranjem posrečilo prepričati zahodne Nemce o nujnosti vzdrževanja in povečavanja lastne vojske, ki jo bodo oborožili Severni Američanci. Burne debate o nevarnostih atomske oborožitve zahodnonemške vojske Adenauer spretno vodi v prid taki oborožitvi in uspešno izvaja protipropagando proti sovjetskim atomskim grožnjam Zahodni Nemčiji.

London in Pariz v ozadje

Anglija in Francija sta po tem zasedanju NATO stopili na drugo mesto v vodstvu te organizacije. Anglija je dala v oči Dullesa in Adenauerja slab zglede ostalim članicam, ko je zahtevala, da ji dovolijo zmanjšanje števila njenega vojaštva na evropskem kontinentu za 27.000 mož. Izgovori Anglije, da si more privoščiti zmanjšanje čet na račun atomske oborožitve, niso našli ugodnega odziva ne v Washingtonu ne v Bonnu. Prav tako se ostale države atlantske skupnosti boje, da bi v slučaju spopada s komunizmom morale one nositi glavno težo odpora na tleh, medtem ko bi Anglija srečno štedila s svojim človeškim materialom na račun drugih zaveznikov. V Francijo pa še manj kakor Bonn zaupa Washington, kjer se v pentagonskih hodnikih odkrito govori, da Parizu ni mogoče poslati atomskega orožja, ker bi od tam najhitreje in najlažje tajnosti tega orožja našle pot v Moskvo. Prvič po drugi svetovni vojni se je tokrat zgodilo, da se veliki trije — USA, Anglija, Francija — pred važnimi odločitvami, kakor so jih sprejeli na tem zasedanju NATO, niso prej sestali na skupen posvet za skupno nastopanje. Ta strnjnost med velikimi tremi je prenehala od sueške krize sem.

Atomska oborožitev

Vse članice NATO bodo oborožene z atomskim orožjem, je bilo sklenjeno na tem zasedanju te organizacije. USA je izdelala že velike količine za suhozemsko vojaštvo pripravnega atomskega orožja, kar pomeni, da ga bodo uporabljali tudi v slučaju krajevnih spopadov. V slučaju splošnega spopada s komunizmom pa bodo uporabljene atomske in hidrogenske bombe. NATO vojaške sile

bodo usposobljene za dva namena: 1) Za odbitje napada, z garancijo, da bodo vse države, vključno USA, stopile v akcijo, če bi bila napadena katera koli država članica in 2) za začasno obrambo v slučaju napada, dokler ne bi nastopil masovni protinapad ameriškega strateškega letalstva z atomskimi bombami. Najnovejše atomsko orožje, ki ga v USA danes izdelujejo v serijah, je že popolnoma preiskušeno za uporabo v takih slučajih. V pretekli vojni so letalske bombe pustile nekatere zgradbe in druge objekte še nedotaknjene, v bodoči vojni pa si je nemogoče misliti, da bi že od topovskih atomskih granat, ki bi jih izstreljevali na mesta, ostalo še kaj, na čemer bi prizadeta država mogla znova kaj zgraditi. Bodoča vojna bo totalna v polnem pomenu besede.

Saceur

Vseh 15 članic NATO bo tako oboroženih z atomskim orožjem in atomskimi raketami, ki bodo stopile v akcijo od polarnih morij do Egejskega morja. Za uspešno vodenje akcije bo imenovan vrhovni poveljnik zaveznih sil v Evropi (Supreme Commander of the Allied Forces in Europe — Saceur), ki je bil doslej vedno Amerikanec.

Sovjetska propaganda

Na zasedanju so razpravljali o dvojni sovjetski ofenzivi proti zapadu: o radijski, pisani in tiskani propagandi iz Moskve za svetovno razorožitev in o grožnjah z atomskim uničenjem zapadnoevropskih držav. Najodločnejša govornika proti tej sovjetski ofenzivi sta bila Dulles in Adenauer. Dulles je poudarjal, da “bi bilo neumno oslabiti naše obrambne sile samo zaradi sovjetskih obljub. Dokler ne bo vseobsegajoče kontrole nad izvajanjem sovjetskih razorožitvenih obljub, vse dotlej vere v te obljube na more biti. Adenauer je zavrgel sleherni govorjanja za nevtralnemu Nemčijo ali nevtralnemu cono v srcu Evrope, ki bi potegnili Nemčijo iz NATO. “V tej dobi nadzvočnih hitrosti in izginjajočih daljav postajajo predlogi o nevtralnem conu v srcu Evrope otročje smešna stvar,” je poudaril Adenauer. Lloyd je poudaril, da sovjetske grožnje Zah. Nemčiji, Danskiju, Norveškiju in Grčiji o posledicah atomske vojne niso prinesle zaželjenega rezultata. Sleherni sovjetski poskusi za razdvojitve trdne povezanosti atlantske skupnosti bodo tudi v bodoče obojeni na neuspeh. Ugotovili so, da je glavni namen sedanje sovjetske propagandne ofenzive pridobiti si monopol nad atomskim orožjem na evropskem kontinentu.

Upor v Zah. Nemčiji

Ob pregledu položaja v Vzhodni Nemčiji je zah. nemški zun. minister Von Brentano pozval članice, naj store vse, da bo do združitve obeh Nemčij čim prej prišlo. Poudaril pa je, da je Zahodna Nemčija vse storila, da ne bi prebivalstvo Vzhodne Nemčije nastopilo za “nepremišljeno akcijo” proti svojim rdečim zatiralcem, kar bi samo poslabšalo njihovo bedo in pripeljalo do še hujšega terorja. Nato pa je izrekel naslednje resno opozorilo: “Toda pride do položaja, ko trpljenje zaradi zatiranja in moralna in materialna beda dosežejo mejo, kjer razum ne poveljuje več ter naraščajoči obup in pravična jeza izbruhneta na dan s silo vulkanskega izbruha.” To se more vsak trenutek zgoditi v Vzhodni Nemčiji. V vseh izvajanjih so Von Brentano najbolj podprli Dulles, grški zun. minister Averoff (Ciper!), francoski Pineau (Alžir!), italijanski Martino (Trst!), kanadski Pearson in turški Menderes (Ciper!).

Dulles je v svojih izvajanjih poudarjal, da premirje l. 1945 ni nikdar predvidevalo dveh Nemčij za nedoločen čas. Opomnil je Bulganina, da je skupno z Eisenhowerjem ter takratnima britanskim in francoskim predsednikom v Ženevi izjavil, da se mora Nemčija združiti po splošnih svobodnih volitvah in da so do tega cilja odgovorni veliki štirje. Nato pa je dodal: “Sovjetska propaganda za mir pa leti na gluha ušesa, ko oni sami nasilno delijo velik narod. Trdno sem prepričan, da se bo ta delitev končala prej, predno bo njena krivica postala neznosna. Če ZSSR ne bo pristala na združitev Nemčij, bo storila zločin nepreračunljivih posledic.”

Vojaške sile NATO

Do tega zasedanja NATO je bilo stanje vojaških sil atlantske skupnosti naslednje:

Leta 1952. so sklenili, da bodo postavili pod orožje v Srednji Evropi 90 divizij. Doslej jih je samo 30, ki naj bi zaustavile napad od vzhoda, ki ga pričakujejo skozi Belgijo in Nizozemsko ter Dansko, po dolinah Maine in Neckarja ter po donavski kotlini. Sovjetskega napada ne bo mogoče zadržati vzdolž železne zaves, toda vojske bodo skušale braniti nemško prebivalstvo in industrijsko področje Porurja.

Samo ameriške divizije so popolne po številu in orožju. Anglija je dosegla 60 do 70 odstotkov popolnosti, toda njeno delno zmanjšanje sil postavlja v nevarnost strnjnost obrambnega bloka. Tudi Francija ni nadomestila svojih divizij, ki jih je potegnila iz Evrope na alžirsko bojišče.

Med posameznimi državami še ni enotnosti velikosti in opreme divizij. Nemci hočejo imeti čim več motoriziranih in hitro gibljivih enot. Anglija daje večji poudarek navadni pehoti. Francoska divizija šteje 12.000 mož, nizozemska 19.000 vojakov. Posamzne vojske so odvisne od svojih državnih prevoznih sistemov, kar predstavlja za celoto takšne ovire in negibljivost, da bi bilo težko, n. pr. v slučaju sovražnega napada osredotočiti vse sile na določeno ozišče, za hitro premikanje divizij z enega področja na drugo. Enotno so trenutno opremljena samo letališča NATO, enake vrste gorivo uporabljajo vsa transportna sredstva in letala. Vrhovno poveljstvo doslej še nima svoje obveščevalne službe ter dobiva poročila o sovjetskih premikih od posameznih državnih obveščevalnih služb, tako da so poročila velikokrat pomanjkljiva, netočna ali pa si celo nasprotujejo.

Vse te nedostatke nameravajo sedaj v najkrajšem času in na najhitrejši način odpraviti.

IZ TEDNA V TEDEN

V USA je umrl republikanski senator Joseph McCarthy, star 47 let. Znan je bil zaradi svoje neizprosne borbe proti komunistični dejavnosti v USA in po vsem svetu. Prvič je javno nastopil l. 1950, ko je obtožil nekatere člane ameriške vlade, da ali sodelujejo s komunizmom ali pa se nočejo zavedati te nevarnosti. Žel je uspehe in neuspehe v svojih nastopih, doživel mnoga razočaranja, toda imel veliko pristašev med poslanci in senatorji kakor med ameriški državljani. Pokopali so ga z vsemi častmi kot senatorja USA.

Letalski gen. Twining je v Washingtonu izjavil, da v bodoči vojni z atomskim orožjem ne bo ne premaganca ne zmagovalca. Uničenje grozi obema sovražnikoma. Šef pomorskih operacij Burke pa je objavil, da bo do l. 1970 vsa ameriška mornarica že plula po svetovnih morjih na atomski pogon.

ZSSR je predložila USA v okviru svoje razorožitvene propagande izvajanje zračne kontrole nad Sibirijo, če ji USA dovoli kontrolirati iz zraka Aljasko. USA je ta sovjetski predlog odklonila.

Macmillan je odletel v Bonn na konferenco z Adenauerjem, kjer se bosta oba državnika razgovarjala o problemu zmanjšanja brit. suhozemskih sil v Evropi. Adenauer močno nasprotuje temu britanskemu koraku, prav tako poleg Zah. Nemčije tudi druge zahodnoevropske države z neugodjem zasledujejo britansko oklevanje v sodelovanju na skupnem evropskem trgu.

Po dolgem molku se je letos prvič oglasil Churchill, ko je v nekem govoru dejal, da je Eden pravilno ocenil položaj na Srednjem Vzhodu in izvedel napad na Egipt. Churchill smatra, da je bila Edenova politika do Egipta povsem pravilna. Govor ni imel niti v britanskem tisku nobenega resnega odmeva.

Ameriška 6. flota se je vrnila iz Beirutu v zahodni del Sredozemlja, ker se je z zmago Husseina nad jordanskimi komunisti in s tem nad Egiptom, Sirijo in ZSSR, položaj tam pomiril ter smatrajo sedanje stanje za mirnejše, kakor kdaj koli prej od časa arabske vojne z Izraelom.

CASI VEINTE MILLONES DE HABITANTES CUENTA LA NACION ARGENTINA

La Dirección Nacional de Estadística y Censo, ha dado a conocer las cifras de población del país calculadas al 31 de diciembre de 1956, cuyo total alcanzaba a 19.674.000 habitantes.

El detalle asigna a la provincia de Buenos Aires, un total de 5.156.000 habitantes. En segundo lugar, a la Capital Federal, 3.675.000 habitantes, correspondiendo el tercero y cuarto lugares a Santa Fe, con 2.004.000, y Córdoba, con 1.846.000 habitantes.

En cuanto a la industria, señala que los cálculos correspondientes a la actividad de la construcción exponen que en febrero último los permisos acordados cubren 275 metros cuadrados, en la Capital Federal, cifras sin precedentes desde hace diez años.

ARGENTINA IMA SKORO 20 MILIJONOV PREBIVALCEV

Nacionalna direkcija za državno statistiko in štetje je objavila podatke o številu prebivalstva po presoji dne 31. decembra 1956. Po teh podatkih je imela Argentina omenjenega dne 19.674.000 prebivalcev.

Podrobnejši podatki navajajo, da ima provinca Buenos Aires 5.156.000 prebivalcev, za njo pride prestolnica Buenos Aires s 3.674.000 prebivalci, tretje mesto zavzema provinca Santa Fe z 2.004.000 prebivalci, četrto pa Córdoba z 1.846.000 prebivalci.

Kar se tiče industrije, poročilo navaja, da je bilo v gradbeni stroki v Buenos Airesu meseca februarja izdanih rekordno število gradbenih dovoljenj. Za zgradnje določena površina zavzema 275.000 kvadratnih metrov. V zadnjih desetih letih je to največja površina, za katero je bilo izdano gradbeno dovoljenje samo v enem mesecu.

Italijanska vlada pod vodstvom Segnija je podala ostavko, ker so jo zapustili Saragatovi socialisti. Preds. republike Gronchi je zaprosil Segnija, naj ostane na vodstvu še za čas obiska franc. predsednika v Rimu ter do sestave nove vlade. Krščanski demokrati nameravajo prevzeti novo vlado tudi v slučaju, če ne bodo mogli sestaviti koalicije, podobne dosedanjim, ki je trajala 22 mesece.

Monaški princ Rainier in princesa Grace Kelly sta bila v posebni avdijenci pri sv. Očetu Piju XII. Na avdijenco sta zamudila 10 minut.

Med srednjeameriškim državnicama Hondurasom in Nicaraguom je izbruhnil vojaški spopad zaradi koščka ozemlja, ki si ga lastila obe državi. Medameriška organizacija (OEA) je poslala preiskovalno komisijo, ki naj dokončno začrta mejo med Hondurasom in Nicaraguom.

Sovjetska mornarica je pričela z velikimi pomorskimi in letalskimi manevri ob murmanskim obali, poročajo z Norveške.

V Jaroslavu na Poljskem je izbruhnil vojaški upor proti komunističnim oblastem. Upor je bil hitro zadušeno ter aretiranih večje število vojakov in častnikov. Poročila o uporu so oblasti skušale zatajiti.

Rdeči Kitajci so pričeli v Tibetu izvajati splošen teror nad prebivalstvom ter so jih več tisoč postrelili. Dalaj Lama so rdeči Kitajci odpeljali na Kitajsko “na zdravljenje”. Po vsem Tibetu se prebivalstvo krvavo upira kitajskim komunističnim okupatorjem.

Po šestih mesecih polemike med ZSSR in Jugoslavijo glede vzrokov in razlogov madžarske revolucije je pred 14 dnevi vsaka debata med Beogradom in Moskvo prenehala na povelje. Obe komunistični središči sta utihnila v medsebojnem papirnatem prekanju, dokler ni za proslavo 1. maja v Sarajevu preds. Bosne in Hercegovine Osman Karabegović v govoru napadel Molotova kot starega stalinističnega komunista, ki še vedno sedi v Kremlju. Iz Moskve na ta napad ni prišel odgovor, iz Beograda pa ga tudi niso cenzurirali.

II. SLOVENSKI DAN V ARGENTINI

Biti bi moral 28. aprila, pa je bil zaradi slabega vremena preložen na nedeljo 5. maja. Čeprav je pomoči še deževalo, se je vreme v jutranjih urah popravilo in se je prireditev lahko nemoteno vršila na prostem.

Na pristavi je bila dopolnena ob pol enajstih maša. Imel jo je g. direktor Anton Orehar. Po evangeliju je imel pridigo v zvezi s proslavo 40. letnice Majniške deklaracije. Omenjal je pok. škofa dr. Jegliča, ki se je po temeljiti presoji odločil za to, kar je smatral, da je in bo za narod dobro. Tako je odločil tudi za Majniško deklaracijo ter jo prvi tisti podpisal. Ob tem primeru je zatem razvijal misli o življenju Slovencev v emigraciji. Od doma smo prinesli vero in narodno-socialno vzgojo. Za vsako ceno je ti dobrini treba ohraniti. Od tujega sveta sprejemati vse dobro in se spopolnjevati, varovati se pa zmot. Pametno se vključiti v življenje domačinov, pri tem pa vedno ohranjati svoje narodne svetinje. Zlasti ima tu važno nalogo izobraženstvo in pa tisti, ki so si že malo bolj opomogli. Izobraženstvo naj se ljudstvu ne odteguje, tisti pa, ki morejo naj še izdatneje podpirajo vsa kulturna, verska in narodna prizadevanja slovenskih izseljencev. Tu ne gre za posameznike, za narod gre. Vse še opozarja na zadnje naročilo škofa dr. Rožmana: "Gorje tistemu, ki je sam". Vse poziva, naj se zato še bolj oklenejo slovenske organizirane skupnosti, da bomo vsi ostali verni in narodno zavedni Slovenci.

PROSLAVA 40 LETNICE MAJNIŠKE DEKLARACIJE

Slavnostno zborovanje je vodil biv. celjski župan g. dr. Alojzij Voršič. Pozdravil je navzoče člane NO za Slovenijo, g. dir. Oreharja, predstavnike vseh slov. društev in organizacij ter vse navzoče rojake. Zahvalil se je tudi Društvu Slovencev, da je proslavo Majniške deklaracije dalo v okvir Slov. dne. Kajti kot je Slovenski dan dan sprave, solidarnosti, tako je tudi Majniška deklaracija znak narodne sloge in sprave. Ta veliki zgodovinski dogodek je tudi najznačajnejši glas po svobodi, katero znajo pravilno ceniti samo tisti, ki so jo izgubili.

Končno je naprosil člane častnega predsedstva, da so zavezli svoja mesta, nato pa je dal besedo prvemu govorniku.

Na oder je stopil stari, preizkušeni politični in javni delavec iz vrst SLS, biv. jeseniški župan

g. Valentin Markež

Imel je lep govor. V njem je prikazal zgodovinski razvoj borb slovenskega naroda za svobodo. Majniška deklaracija z dne 30. maja 1917 predstavlja samo en člen v nepretrgani verigi vedno se ponavljajoče zahteve slovenskega naroda po združitvi vseh Slovencev, biva-jočih na ozemlju avstro-ogrške monarhije, v eno samo upravno oz. državno enoto. Za uresničenje teh zahtev slov. naroda je Majniška deklaracija sprožila med ljudstvom tako velik val navdušenja kot še noben drug dogodek v naši zgodovini.

V nad. izvajanjih je govornik prikazal trpljenje slov. ljudstva v prejšnjih

stoletjih, omenjal leto 1848 in slov. zahtevo po združitvi Sloveniji, zatem leto 1867, ko je nova ustava prinesla zborovalno svobodo in v naslednjih letih veličastne narodne tabore po slovenski zemlji, na katerih so Slovenci znova zahtevali združitve vseh slov. pokrajin. Ta zahteva je zopet prišla do izraza l. 1897 na ljubljanskem vseslovenskem shodu.

Omenjal je tudi prizadevanja avstrijskega prestolonaslednika Ferdinanda za preureditev avstro-ogrške monarhije v trilateralizem, njegovo smrt 28. junija 1911 in strahotna vrnja leta 1914-1918, ko so avstrijske nemške oblasti neusmiljeno preganjale slovenske narode, zlasti še slovenskega, ki je nemštvo na poti pri njegovem prodiranju proti jugu. Prikazal strahote Suhega bajerja v Ljubljani, kjer se Nemci streljali zavedne Slovence, prepolne, temne zapore na ljubljanskem gradu in omenjal slovenske fante, ki so jih pošiljali v prve vojne vrste na vseh bojiščih. "Črni dnevi so bili to" pravi govornik. "In v to temo je posvetila kot blisk Majniška deklaracija, ki jo je dne 30. maja 1917 ob začetku zasedanja avstrijskega parlamenta prebral predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Anton Korošec.

G. Markež je nato živo prikazal tisto veličastno gibanje v Sloveniji, ki ga je sprožila Majniška deklaracija. Plamen navdušenja je bil tako silen, da je zajel zadnjo gorsko vasico. Oba ted. slovenska dnevnika sta besedilo deklaracije objavila istočasno dne 15. septembra 1917, dne 25. marca 1918 pa so slovenske žene in dekleta izročile dr. Korošču v Ljubljani 200.000 podpisov za Majniško deklaracijo.

Po omembi dogodkov, ki so se vrstili do proglasitve narodne države dne 29. oktobra 1918, je g. Markež zaključil svoj govor z naslednjo ugotovitvijo in pozivom slovenski mladini:

"Ni danes primerna prilika za to, da bi ugotavljali kaj je bilo v državi SHS prav in kaj narobe, saj nas mora danes, ko je vsi jugoslov. narodi v hujski sužnosti kot kdaj prej, družiti zavest, da smo dolžni delati v največji slogi za osvoboditev naših narodov in to tembolj, ker vsi vemo, da se zlo nikdar ne more veseliti trajne zmage nad dobrim — polno dokazov za to nam nudi zgodovina, najnovejša sta zlom nacizma in fašizma. V sled tega in dejstva, da se na vzhodu že kažejo prvi, čeprav skromni žarki zarje svobode, upamo, da tudi za nas veljajo bodrilne besede dr. Korošca, ki jih je govoril ob grobu dr. Kreka dne 13. oktobra 1917 "Dvignite glave, ker približuje se vaše rešenje".

In ti mladina naša! V tvojih rokah je bodoča usoda našega naroda. Glej, da v medsebojnih pogubonosnih bojih ne zapraviš dragocene dedščine, katero so nam preskrbeli naši največji možje, za katero so se Tvoji pradedje, dedje in očetje borili in zanjo trpeli.

Imej vedno pred očmi oporoko pok. Jan. Ev. Kreka, ki jo je govoril leta 1917, ko se je vrnil iz Prage: "Vi, ki ste seme, izkrmite ga!" — danes moremo reči dvojno izkrmite ga naroda, — zatrjuje govornik — "misli

te le eno, kako boste združeni vse svoje moči, vse svoje zmožnosti posvečali naši državi za njen procvit, kulturo in blagostanje."

Splošno odobravanje je bil dokaz, da je govornik govoril vsem iz srca.

Drugi govornik je bil prav tako znani slovenski politični in javni delavec ter funkcionar v slovenski liberalni stranki

g. Rudolf Žitnik

Tudi njegov govor je bil lep. Iz njega je zlasti manjši rod lahko spoznal, v kako težkih razmerah je živel slovenski narod pod nemško oblastjo. Leta 1917, ko je dr. Korošec prebral besedi-je Majniške deklaracije v dunajskem zboru, je bil govornik star 16 let. Pravi, da se še živo spominja kako silno navdušenje je tedaj povzročila po vsej Sloveniji ta deklaracija in s kakim navdušenjem se jo slovenski ljudje, prosti in gosposki, kmečki in mestni, moški in ženske sprejemali ter podpisovali. Tedaj jo govornik rad pomagala svoji materi pri zbiranju podpisov zanjo na željo pok. Franje Tavčarjeve in Cilke Krekove. To navdušenje ni bilo izraz nekega trenutnega razpoloženja kot da bi ljudje želeli samo konec vojne. Vsi zavedni slovenski ljudje so čutili, da je to začetek nove dobe, ko se bodo izpolnile naše narodne težnje od Valentina Vodnika, zlasti pa od leta 1848 dalje in ki nas bo osvobodila pritiska naših dednih sovražnikov, šovinističnih Nemcev in Italijanov. Omenja, da leta 1917 ni bilo prvič, da so slov. poslanci v dun. parlamentu glasno povedali, da žele s Hrvati in Srbi združitev v lastni državi. Govornik navaja, da je dr. Krek že 10 let prej, l. 1908, izrekel besede, da Slovenci čutijo, da spadajo s Hrvati in Srbi skupaj v eno državo.

Nato je nadaljeval:

"Ne ve mlajši rod za trpljenje našega naroda med prvo svet. vojno. Samo v prvih 14 mesecih so avstrijska nagla sodišča pobesila ali postrelila 469 Slovencev. Na tisoče naših rodoljubov pa so vrgli v težke trdnjavske ječe. Na vseh frontah so metali slovenske polke v prve linije in jih uporabljali kot topovsko hrano."

"Ko danes praznujemo 40 letnico Majske deklaracije se moramo s hvaležnostjo spominjati onih mož, ki so nam pripomogli k osvoboditvi od habsburške monarhije. Spominjati se moramo Janeza Ev. Kreka, ki je kakor Mojzes obljubljen deželo, že videl novo državo Jugoslavije, a je ni dočakal. Spominjati se moramo dr. Korošca, dr. Žerjave in dr. Kramerja, ki so takrat kljub strankarskim nasprotstvom, složno in enodušno sodelovali pri pripravah in prvih korakih nove države Kraljevine

PRVOMAJSKE PROSLAVE

V Argentini

Kot prejšnje leto je tudi letos govoril za praznik dela predsednik republike gen. Pedro Eugenio Aramburu. Med drugim je v govoru naglašal, da je osvobodilna revolucija iznad strank. Ne botruje nobenim političnim, pa tudi ne sindikalnim tendencam. Pred očmi ima samo blaginjo vseh Argentinev, vse republike. Njen glavni namen je popolna obnova demokratskega sistema v polit.

SHS. Prav posebno pa se moramo s hvaležnostjo spominjati škofa dr. Antona Bonaventure Jegliča."

V nad. izvajanjih je govornik navajal, da se je v letih od 1919 do leta 1941 marsikaj zgodilo, kar bi vsi raje videli, da se ne bi. Omenja trpljenje slov. naroda med drugo svet. vojno in naglašja, da so se tedaj Slovenci znova znašli in složno nastopili. Omenja dalje politične dogovore slovenskih demokratičnih strank za državno preureditev. Vse opozarja, da moramo biti pri razpravljanju o političnih vprašanjih previdni, ker naši stari narodni nasprotniki še niso opustili svojih namer po prilastitvi našega ozemlja. Poudaril pa je potrebo, da združimo duhovne in strokovne sile v skupno prizadevanje "kako urediti Slovenijo kot svobodno državo v svobodni državi Jugoslaviji."

Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo: "Novi rod, ki je zrastel že pod komunistično diktaturo, ne verjame v kom. vero. Ona nima zanj nobene privlačne, žive sile. Svoboda je na pohodu."

"Zvesti politiki Majske deklaracije, možje besede dogovorom z leta 1941, u-zakonjenih na seji I. slov. narodnega zbora v Ljubljani 3. maja 1945 se lahko zanesemo na Prešernovo napoved:

Tja bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosto volijo vero in postavjo."

Tudi izvajanja g. Rudolfa Žitnika so navzoči nagradili z živim odobravanjem.

DRUŽABNA PRIREDITEV

Popoldne je bila na pristavi lepa družabna prireditev. Nanjo je prišlo veliko rojakov. Na sporedu je bil prvi nastop folklorne skupine, ki je pod spretnim vodstvom g. dr. Bana naštudirala Metliško in Črnomeljško kolo in z njim povzdignila prireditev.

Tej točki, ki so jo navzoči spremljali z živahnim odobravanjem, je sledil rajaljnastop deklet. Zelo dobro jih je pripravila ga Ema Blejec. Nastop je žel splošno priznanje. Zatem je bila prijateljska tekma šestork SFZ Moron in Doma iz San Justa v odbojki. Končala se je z rezultatom 2:0 za SFZ Moron. Tej tekmi je sedela prijateljska tekma trojk obeh klubov, ki se je tudi končala z rezultatom 2:0 za SFZ Moron. Prava finalna tekma za zaključek športnih prireditev Slov. dne se zaradi slabega terena ni mogla vršiti. Bo pa 25. t. m. Rojaki so zatem ostali še do poznih večernih ur na pristavi na družabni prireditvi, ki je potekala v prijetnem domačnostnem razpoloženju.

Slov. gospodarska zadruga je za ta dan uredila razstavo izdelkov treh slov. podjetij. Podjetje Promet je razstavilo razne vrste copat, podjetje Oblak razne puloverje, podjetje Daydam pa že znani galpon.

in gospodarskem življenju, kajti država je po izkušnjah najslabši gospodar. Govoril je obsirno o pravicah delavstva in delodajalcev. Čeprav revolucija ni bila delavska, pa tudi nikakor ni delodajalska. Tega naj se delodajalci zavedajo, od katerih nekateri ne kažejo pravega razumevanja za pravične zahteve delavstva. Predsednik je nato naglašal, da vlada spoštuje pravico delavstva do (Nadaljevanje na 4. strani)

ARGENTINA

Predsednik general Aramburu se bo 6. t. m. podal na obisk v Neuquén, naslednjega dne bo pa na obisku v provinci Rio Negro.

Vlada je z ozirom na naraščanje cen življenjskim potrebščinam maksimirala cene za glavna živila in za razne gospodinjne potrebščine.

Dr. Alfred Palacios, prvak socialistične stranke, je podal ostavko kot veleposlanik v Uruguayu. Posegel bo znova v aktivno politično življenje.

Notr. min. je časnarjem izjavil, da ima vlada v vsem zaprtih 377 funkcionarjev prejšnjega režima. Vsi čakajo na razpravo zaradi raznih prestopkov.

Angleška firma Baring Brothers and Company je pripravljena dati Argentini kredit 3.500.000 funtov šterlingov za nabavo nadomestnih delov za potrebe argent. železnice.

Vlada je na zadnji seji sklenila, da bodo vse tri vrste argent. obožanih sil zagotovile, da bodo volitve tako za ustavodajno skupščino dne 28. julija, kakor tudi za volitve predsednika, podpredsednika ter poslancev in senatorjev prihodnje leto popolnoma svobodne.

Vlada je sklenila, da bo državni proračun znižala za 500 milijonov pesov. V proračunu bodo v ta namen črtali zgraditev tistih javnih del, ki niso nujno potrebna.

Kazenski sodnik, ki v provinci Bs. Airesu vodi razpravo o raznih prestopkih, ki so jih zagrešili od leta 1952 do izbruha osvobodilne revolucije dne 16. septembra 1955 peronistični poslanci in senatorji v tej provinci, je izdal zaporno povelje za 107 bivših peronističnih poslancev in senatorjev. Zaporno povelje je izdal zaradi razprave, ki bo proti vsem zaradi izdajstva domovine.

V Bs. Airesu je zasedala nacionalna konvencija argent. krščansko-demokratske stranke. Na njej so razpravljali o pripravah stranke za volitve v ustavodajno skupščino. Sklenili so, da bo stranka šla na te volitve, kakor tudi na volitve prihodnje leto, samostojno s svojimi kandidati in se ne bo vezala z nobeno drugo polit. skupino. Prvotno je bilo mišljeno, da bodo na tokratnem zasedanju nac. konvencije določili tudi predsedniškega in podpredsedniškega kandidata te stranke za volitve prihodnje leto. So pa z večino glasov to odložili na prvo polovico novembra.

Argent. časopisje je te dni poročalo, da so "člani komisije jugoslovanskih naseljenecv", ki je bila sestavljena z namenom, da zahteva od argent. oblasti izročitev dr. Paveliča titovim oblastem, obiskali enega od funkcionarjev v zunanem min. jer mu izročili spomenico s 600 podpisi, v kateri zahtevajo "takojšnjo izročitev dr. Paveliča jug. oblastem". Pred temi je pa bila v zunanem ministrstvu skupina Hrvatov, ki je ustno prosila, da bi argentinske oblasti ne izročile dr. Paveliča Titu in da bi zavrnile zahtevo njegove vlade po izročitvi.

Glavni ravnatelj Hipotekarne banke je izročil predsedniku republike načrt za popolno remodelacijo jugovzhodnega dela prestolnice. Na tem prostoru bodo zgradili več nebotičnikov, v katerih bo imelo stanovanje več tisoč ljudi.

Spodleteli Titovi načrti

Thaddeus Machrowicz,

poslanec iz Michigana, je podprl izvajanja poslanca Lane in dodal, da ne more razumeti, da je predsednik ZDA pripravljen sprejeti "priznanega morilca nedolžnih žrtv, brežbožnega preganjalca vere in uničevalca človeških pravic."

Daniel Flood,

poslanec iz Pennsylvanije, je rekel: "Skušal bom kratko opisati to, kar misli večina tega doma in države o nameravanem obisku maršala Tita. Upam, da bo vlada odstopila od svoje zmotne sode. Izkoristim to priliko in pozivam vse Amerikance, da pišejo, telefonirajo, telegrafirajo ali sami ali preko društev predsedniku in državnemu tajniku in po-kažejo, da je ogorčena večina ljudi in tega doma proti temu, da se pusti z ZDA maršal Tito."

Od zanesljive strani so me informirali, da misli vlada povabiti Tita v Washington ob velikonočnih počitnicah kongresa. Razlog je jasen.

Vlada ve oziroma bi morala vedeti, da je ogromna večina tega doma in senata že večkrat javno povedala preko svojih najodličnejših članov v skupščini, tisku, radiu in televiziji, da je proti temu, da se povabi Tito v to državo. Nasprotovanje je razširjeno povsod. Ko je tako, ni nič drugega kot zahrbtna preteza po-

vabiti Tita za Veliko noč, ko Kongres ne bo zasedal. Jasno je, da bi moral Tito kot poglavar države govoriti na skupni seji ali na posebnih sejah doma in senata, če bi prišel sem, ko bi Kongres zboroval. Toda vlada si ne upa pripeljati Tita v to svrhu na Capitol. Upravičeno sodim, da bi ne bilo ob času Titovega prihoda v skupščino niti za eno podoficirsko patrolo poslancev in senatorjev na mestu. To bi bil seveda strašen udarec za vlado. Ta bi uničil vsak smoter, zaradi katerega bi morda Tito prišel sem. Zato naj bi bil njegov obisk med velikonočnim odmorom."

Na koncu svojega govora je Flood še enkrat pozval ameriški narod, naj protestira proti Titovemu obisku in zahteva, da se vključi v zapisnik pismeni protest Ameriške mladine nadškofije Boston.

("Congressional Record", t. 10, 22. jan. 1957.)

Albert H. Bosh,

poslanec iz New Yorka, je v predstavniskem domu izjavil sledeče: "Zdi se mi, da je sem in tja predlagani obisk maršala Tita, komunističnega diktatorja iz Jugoslavije, zopet na dnevnem redu. Ko so o tem obisku začeli pisati časopisi in govoriti o njem radijski in televizijski komentatorji, sem se od-

ločil vprašati za mnenje volilce svojega okrožja. Kjerkoli in kadarkoli sem srečal koga izmed svojih prijateljev, sosedov, znancev in volilcev in sem ga vprašal o obisku maršala Tita, vedno sem naletel na hudo nasprotovanje obisku. Lahko rečem, da so tudi vsa pisma, ki sem jih prejel, odločno proti obisku... Strinjam se s tistimi, ki pravijo, da bi povabilo maršalu Titu pomenilo, da priznavamo njegovo rdečo diktaturo in da smo pozabili na surovo streljanje ameriških letalcev in nezakonito zapiranje nedolžnega ljudstva."

Poslanec Edvard P. Boland iz Massachusettsa je podprl izvajanja svojega predgovornika.

("Congressional Record", št. 10, 22. jan. 1957.)

Alfred D. Sieminski,

poslanec iz New Jerseyja, je pisal predsedniku Eisenhowerju pismo, ki poudarja tole: "Ne smemo pozabiti jugoslovanskega ljudstva in njegovega hrepenenja po svobodi. Če povabimo Tita, bo to pomenilo, da se strinjamo z dejavnostjo njegove vlade, ki ga drži v suženstvu."

List "Newark News", ki je dne 26. jan. 1957 objavil to pismo, dodaja, da ga je Sieminski napisal na zahtevo Ameriške legije, Veteranov obeh vojn, Kolumbovih viteзов, katoliških skupin in protestantskih cerkvenih voditeljev.

Paul Douglas,

senator iz Illinoisa, je danes izjavil, da ima namero biti odsoten, ako bi prišel jugoslovanski predsednik Tito sem in govoril v Kongresu.

Na televiziji je Douglas odgovoril, da ne bo spraševal po razlogih, ki jih je imel predsednik Eisenhower, ako je povabil jugoslovanskega komunističnega diktatorja da obišče ZDA, a je dodal: "Tito je tiran... in proti demokraciji. Osebnost ni bil srečen, če bi bil na parlamentarni seji, na kateri bi govoril Tito kot častni gost."

("Congressional Record", št. 15, 28. jan. 1957)

Frank J. Becker

poslanec iz New Yorka, je izjavil, da je pisal predsedniku Eisenhowerju, da "Protestiral sem in bom proti povabilu predsednika Tita v Ameriko... Obisk ne bo prinesel nič dobrega ampak samo zlo. Obisk bi bil žalitev za preganjano ljudstvo Jugoslavije, zasluženo ljudstvo Madžarske in vseh ljudi za železno zaveso."

("Long Island Raily Press", 29. jan. 1957)

Sam J. Ervin,

senator iz Severne Caroline, je dejal, da je proti Titovemu obisku Amerike iz dveh razlogov: 1. Ker bi obisk "povečal Titov ugled in pojačal njegov nadzor nad ljudstvom, ki se protivi njegovi diktaturi". 2. Ker so obiski poglavarjev

drugih držav "navadno združeni s prošnjami za pomoč."

Senator je rekel, da so dale ZDA Titu več kakor eno milijardo dolarjev, "a niso dobile nobenega zagotovila, da bo stal Tito na strani svobodnega sveta v eventualnem obožnem spopadu s svetovnim komunizmom."

("The Catholic News", 2. feb. 1957)

Joseph R. McCarthy,

senator iz Wisconsinja, je rekel, ko je zvedel, da je izjavil predstavnik jugoslovanskega zunanjega ministrstva, "da čas za obisk še ni zrel": "Jaz jim sporočam, da bom storil vse, kar je v moji moči, da čas ne bo nikoli zrel."

3) PROTESTI ORGANIZACIJ

Resolucija senata države Maryland

Dne 4. jan. 1957 je senat države Maryland sprejel na predlog državnega senatorja Bertorellija sledečo resolucijo:

"Kakor kaže, bo ameriško ljudstvo kmalu poklicano, da izkaže svojo gostoljubnost maršalu Josipu Brozu Titu iz Jugoslavije. Ob tej vesti je začel ameriškim državljanom zastajati od jeze dih. Maršal Tito je zagrizen komunist, ki se samo v sredstvih razlikuje od svojih ruskih tovarišev.

Njegovo hlapčevsko postavljanje zdaj na to, drugič na drugo stran meče tega diktatorja enkrat na vzhod drugič na zapad, kjer je pač več daril na razpolago. To skakanje bi mu nazadnje mogli oprostiti, če bi ta mož v svoji gnusni in

Novice iz Slovenije

Svet za kulturo in prosveto LRS je razpravljaj o proćunskem predlogu za 1957, ki je za vso kulturno in prosvetno delavnost predviden v višini 263.955.000 din. Pri pregledu posameznih prorač. postavk so ugotovili, da jih je drž. sekretariat za finance moćno okrnili. Pritoževali so se, da je za založništvo odmerjenih le 60 milijonov, za odkup umetnin da je ostal na razpolago samo en milijon din, za film samo 30 milijonov i t. d. Moćno da so znižani tudi funkcionalni izdatki za muzeje, obe galeriji in akademijo za igralsko umetnost. Svet je konćno odobril tudi ustanovitev časopisno založniškega podjetja "Koćevski tisk" v Koćevju, ki bo novo podjetje za širjenje marksistićne literature.

Pravni svet FLRJ, ki je posvetovalni organ zveznega izvršnega sveta, je nedavno razpravljaj o novih osnutkih zakonov o sodišćih socialnega zavarovanja, o delovnih odnosih v gospodarstvu, o gospodarskih zbornicah in gospod. združenjih, o lastnini posebnih delov zgradb in o stanovanjskih združenjih.

Tito je imenoval za svojega diplomatskega predstavnika v Indoneziji dr. Staneta Pavlića, ki je bil doslej drž. svetnik v zun. min.

Taborniške organizacije v Sloveniji so imele lani 6644 članov. To so ugotovili na obćnem zboru združenja tabornikov Slovenije.

V razpravi "druženega plana" v ljubljanski skupščini je poslanec Petejan v govoru o vprašanjih soc. zavarovanja v LRS navajaj, da je bilo za leto 1956 predvideno, da bo republićki zavod za soc. zavarovanje na osnovi 40% zavarovalnega prispevka zakljućil z nad dva milijardama 500.000 din. primanjkljaja. Po kasnejši bilanci se je izkazalo, da bo primanjkljaja "le okrog dve milijardi". Po Petejanovih navajanjih bodo del tega primanjkljaja krili z rezervnim skladom, ki znaša 340 milijonov, nepokritega ostane pa še 1.606 milijonov din. Kako bodo sredstva za kritja tega zneska dobili, še niso sporoćili Petejan je dejaj, da je znano samo to, da bodo pasivni republićki zavodi za soc. zavarovanje lahko najeli brezobrestna posojila pri Narodni banki.

Sekretariat za provodne posle pri zveznem izvršnem svetu pripravljaj zakon o izvršnem postopku, zakon o advokaturi, kakor tudi uredbo o sodnem poslovníku. Naćrt zakona o advokaturi predvideva med drugim ustanovitev sveta advokatskih zbornic kot druženega organa, v katerem bodo poleg pravnikov tudi zastopniki drugih poklicev.

V Beogradu bo od 29. septembra do 3. oktobra 16. mednarodni kongres za vojaško medicino in farmacijo. Kot nada ljevanje kongresa bo pa nato v Opatiji zasedanje urada za vojaško medicinsko dokumentacijo.

V Ljubljani je stanovanjska vprašanje še vedno pereće. To so ugotavljaj na nedavnem sestanku Sveta za stanovanjske zadeve. Na tem zasedanju so tudi povedali, da je bilo v Ljubljani, zgrajenih leta 1954 202 stanovanji, naslednjega leta 736 in leta 1956 932 sta-

novanj. Za letos je predvidenih zgraditev 1125 stanovanj.

Dela na pohorski vzpenjaći mislijo pospešiti. Zele, da bi bila konćana že letos. Pohorska vzpenjaća bo šla na prvi Radvanje — Sv. Bolfenk.

Centralni komite Ljudske mladine Slovenije je na let, januarjem zborovanju sklenil, da bo izdal Zbornik "Mladina Slovenije v NOB" Zbornik bo posvećen 40. letnici ustanovitve SKOJ, ki bo leta 1959. Ta zbornik naj prikaže delež mladine pri medvojni komunistićni revoluciji.

Veronika Mlakarjeva je gostovala v ljubljanski operi v baletu "Labodje jezero". Plesalka nastopa z velikim uspehom v Parizu v skupini petih plesaleev, v kateri je većina Jugoslovanov. Pred svojim odhodom v Francijo je plesala tudi še naslovno vlogo v Ukmar-Mlakarjevem baletu "Lepa Vida".

Dr. Niko Zupanić je pred vstopom v pokoj imel na ljubljanski univerzi poslovilno predavanje o metamorfozi glave pri Južnih Slovanih.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk je letos priredilo v Ljubljani že ćetrto razstavo. Pred razstavo so bila tri tekovanja plemenitih kanarćkov. Na mednarodnem tekovanju v Avstriji so dosegli za najbolj skladno petje 327 toćk vrvivci Aleša Pavlina iz Trzića, na drugem mestu so bili vrvivci Jožeta Janetića s 323 toćkami. Temu tekovanju sta sledili državno in republićko tekovanje. Na prvem so dosegli najveć toćk plemeniti kanarćki Ivana Javornika (351), na republićkem pa kanarćki Franca Goloba.

Na enem zadnjih sestankov univerzitetnega sveta ljb. univerze so razpravljaj o prednaćrtu novega republićkega zakona o vseučilišču. Zlasti so se dalj časa mudili pri obravnavanju vprašanja organizacije univerze in trajanju študija na njej. Soglasno so bili za loćitev pravno ekonomske fakultete v dve samostojni fakulteti v pravno in ekonomsko ter za loćitev prirodoslovno — matematićne - filozofske fakultete v filozofsko fakulteto in prirodoslovno matematićno fakulteto. Sprejet je bil tudi predlog medicinske fak. naj bi se ta fakulteta preimenovala v medicinsko in stomatološko fakulteto. Oba oddelka naj bi bila združenja v eni fakulteti. Glede organizacije tehnićske fakultete so bila mnenja deljena. Većina je bila za to naj bi se posamezni oddelki osamosvojili in bi tako tehnika imela 7 fakultet. Fakulteta za agronomijo, gozdarstvo in veterino naj bi ostala še naprej v dosed. sestavi. Glede trajanja študija so govorniki navajaj da zvezni univ. zakon sicer vsebuje doloćilo, da traja vseuč. študij 4, najveć pa 6 let, vendar so ugotovili, da v tem času le malo študentov dokonća svoje študije. Ugotovili so, da so juristi navadno konćavali študije po petih letih, ekonomisti v šestih ali sedmih letih, v istem razdobju tudi agronomi ter gozdarji, medicinci v sedmih letih, na tehnićki fakulteti na oddelku za rudarstvo pa v 7 do 8 letih,

Dr. Filip Źakelj - 50 letnik

V slovenskem bogoslovnem semenišću v Adrogeju je dne 2. maja t. l. slavil petdesetletnico rojstva spiritual tega semenišća g. dr. Filip Źakelj.

Slavljenec se je rodil dne 2. maja 1907 leta v Horjulu nad Vrhniko. Po konćani ljudski šoli je študiral na klasićni gimnaziji v Ljubljani. Po maturi je vstopil v ljubljansko bogoslovje ter je bil v duhovnika posvećen leta 1935. Kaplanoval je v Sostrem, nato je pa postal prefekt v škofovem zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano. Ko so nacisti zasedli Gorenjsko ter pregnali vse profesorje s škofijske gimnazije, poslopje pa zasedli sami, je g. dr. Filip Źakelj postal stolni vikar v Ljubljani. Tu je preživel vsa vojna leta. Znani so bili njegovi govori ob krščanskem nauku v stolnici v teh letih.

L. 1945 se je z ostalimi protikom. Slovenci umaknil pred komunisti na Korosko, nato odšel v Italijo, kjer je najprej na slov. bogoslovni fakulteti v Pragli, nato pa v Rimu nadaljeval bo-

goslovne študije. Leta 1947 je bil promoviran za doktorja bogoslovnih ved. Po prihodu v Argentino je postal profesor na slov. bogoslovju v San Luisu, nato pa tudi spiritual, kar je še danes. Vsa leta predava bogoslovcem Sveto pismo.

Jubilant je v zadnjih letih napisal Źivi Kristusov evangelij, ki ga je v dveh knjigah izdala celovška Mohorjeva družba leta 1955 in 1956. Zbral je tudi gradivo za brošuro Barago na oltar, je urednik Baragovega vestnika ter sodelavec pri verski reviji Duhovno življenje ter duhovniški reviji Omnes unum.

Kot že v domovini, se tudi v izseljenstvu moćno udejstvuje v KA. Rojakom na podroćju Vel. Bs. Airea se znan tudi po vodstvu več duhovnih vaj.

G. profesorju dr. Filipu Źaklju k petdesetletnici iskreno ćestitamo ter mu želimo še dolgo življenje ter obilo božjega blagoslova pri vzgajanju slovenskega duhovniškega naraščaja.

kar je bil tudi najdaljši študij na ljb. univerzi.

Letos je tretje leto od sklenitve videmskega sporazuma o malem obmejnem prometu med Jugoslavijo in Italijo. Po tem sporazumu je na 220 km dolgi meji med obema državama 31 mejnih prehodov, izmed katerih slućijo trije za mednarodni promet, 8 za dvolastni-

ški promet in 20 za maloobmejni promet. Ugodnosti tega sporazuma je deležnih v obmejnem pasu goriškega okraja 59.000 jug. državljanov. Lani se je poslućilo ugodnosti prehoda čez mejo nad 270.000 it. državljanov in okrog 475.000 jug. državljanov. V zadnjem času opažajo upadanje obmejnega prometa.

Slovinci v Argentini

BUENOS AIRES

Obćni zbor Druženbe pravde

Na praznik sv. Jožefa Delavca, t. j. dne 1. maja je imela agilna Druženba pravda obćni zbor v dvorani Slovenske hiše na Ramon Falcon 4158. Pred obćnim zborom je imel v slov. kapeli istotam mašo g. direktor Anton Orehar. Po evangeliju je imel pridigo o pomenu dela.

Obćni zbor je zaćel in vodil predsednik Druženbe pravde g. Lojze Erjavec. Po njegovem pozdravnem nagovoru so odborniki poročali o delovanju Druženbe pravde v pretekli poslovni dobi. Poroćila so podali tajnik g. Rudolf Smersu, blagajnik g. Edi Źkulj, urednik druženbenega glasila g. Avgust Horvat, upravnik g. Janez Źest, organizacijski referent g. Maks Jan in konćno še sam predsednik g. Lojze Erjavec. O poročilih se je razvila živahna debata. Na predlog člana nadzornega odbora g. Pavla Masića so zborovalci dali odboru razrešnico.

Pri volitvah so bili znova izvoljeni vsi dosednji odborniki, s predsednikom g. Lojzetom Erjavcem in tajnikom g. Rudolfom Smersujem na ćelu. Dosednji vodja tiskovnega oddelka g. Pavle Homan je pa postal pomoćnik upravnik. Na novo se je ustanovilo mesto odbornika za delavska vprašanja. Obćni zbor je pooblastil odbor, da na to mesto kooptira primerno osebo. Za člana nadzornega odbora sta bila izvoljena gg. Pavle Masić in Janko Arnešek, za predsednika razsodišća pa g. Albin Magister st.

Konćno je bil sprejet predlog, da se

posljejo pozdravna pisma predsedniku NO za Slovenijo g. dr. Mihi Kreku, škofu g. dr. Gregoriju Rožmanu, argentinskim cerkvenim oblastem in vsem slovenskim društvom ter organizacijam.

Druženba prireditev Slov. kult. akcije je bila v soboto dne 4. maja zvećer v dvorani Dekleva v ul. Jorge Newbery v Bs. Airesu. Na sporedu je bila tudi enodejanska komedija Karla Goldonija SKOPUH v izvedbi gledališkega oddelka Slov. kult. akcije. Po predstavi je bilo žrebanje III. umetnićske loterije. Dobitkov je bilo 32 in so bile izrebane naslednje srećke:

1380, 0015, 0139, 0140, 0121, 0469, 1101, 0573, 0011, 1280, 1010, 1310, 1344, 1180, 1481, 1341, 0590, 0185, 1309, 0241, 0006, 1210, 0908, 1004, 0131, 0101, 0111, 1146, 1304, 0081, 1130, 1061.

Po žrebanju je bila plesna glasba.

Na praznik sv. Jožefa-delavca, farnega patrona Źupnije Villa Madero, kjer je naseljenih lepo številno naših rojakov, je Pevski zbor "Gallus" na posebno povabilo pripravljalnega odbora za prazno praznika pri slovenski maši izvajal Perosijevo mašo Benedicamus Domini. Farani, ki so svojo cerkev napolnili, so bili s petjem slovenskega zbora moćno zadovoljni. Med petjem maše je bil pevski zbor "Gallus" večkrat filman. Pri sv. maši, ki je bila na Pristavi v Moronu ob priliki Slovenskega dne, "Gallus" ni mogel sodelovati, ker je že pred meseci za ta dan obljubil svoje sodelovanje pri slovenski maši v Hospital España. Tam je 1. maja, po petih letih kot sestra-usmiljenka, poloćila obljube s. Marija Amparo Moder. V nedeljo 5.

Vsak teden ena

POZDRAVLJAM TE, GORENJSKA STRAN...

Pozdravljam te, gorenjska stran, in tebe, Bled, široko znan, snežnikov sivih množica, prisrćno bod pozdravljena!

Pozdravljen bodi gospodar, Triglav kipeći, moćni var! Planine rožne, venćane, bodite mi pozdravljene!

Otoka mila cerkvica, nebes kraljica in gospa, ljubezni polna, usmiljena, ponižno bod pozdravljena.

In še enkrat, gorenjska stran, in ti, o Bled, široko znan, snežnikov sivih množica, prisrćno bod pozdravljena!

maja je za to priliko bila v kapeli posebna slovesna maša, ki jo je daroval ć. g. Janez Petek CM. "Gallus" je med mašo izvajal Sattnerjevo Serafsko mašo.

OSEBNE NOVICE

Druženjska sreća. V drućini g. Vida Belca in njegove žene g. Marije, roj. Źagar v Josć L. Suarez se je rodil sinček. Srećni drućini naše ćestitke.

Jernej Flor, doma iz Mozirja je zapjal v Gospodu. Bil je eden izmeh šestorice slovenskih pionirjev v Argentini, ki so prišli leta 1912 semkaj: Beningar, Źnideršić, Brinšek, Kraševć, vsi z višjo izobrazbo, so že legli v grob pred časom, 2. aprila je pa odšel na pot, ki nima povratka, Bartolomej Flor.

Kot mladenić je bil narodne boje kot trgovski pomoćnik v železni trgovini v Slovenski Bistrici.

Ko je prišel 1912 v Argentino, je bil najprej trgovski potnik; potem si je kupil Ferreterijo v ulici Asuncion v Villa Devoto. Oženil se je s Źvicarko in imel dva sinova, ki sta oba poroćena. Tudi žena je še živa.

Letos bi rajni Flor dopolnil 72 let.

V prvih letih po vojni 1918 leta je bil zelo delaven v slovenskih kulturnih podvigih. Potem je pa komunizem preveć zmede zanesel med rojake in se je tako rajje odtgnil nepotrenim zameram.

Naj v miru poćiva!

MENDOZA

Društvo Slovencev v Mendosi je imelo dne 28. aprila t. l. svoj deveti redni letni obćni zbor. V svojih poročilih so odborniki pokazali napredek in delavnost društva v pretekli poslovni dobi. Volitve novega odbora so dokazale zaupanje članstva v odbor, ker ga je znova soglasno potrdilo za novo poslovno dobo. V odbor so biti izvoljeni: za predsednika g. Jože Bajda, za podpredsednika g. Vladimír Źmon, za tajnika g. Janez Grebenc, za blagajnika g. Franc Jerovšek ml., za gospodarja g. Janez Źtirn, za odbornika pa g. Vinko Źarnik. V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg. Pavel Božnar, Luka Grintal in Jože Źumer.

Druženjska sreća je obiskala drućino g. Rudolfa in Marije Hirschegger. Rodila se jima je dne 30. marca t. l. hćerka. Pri krstu je dobila ime Helena. Ćestitamo.

zanićevanja vredni vlogi ne bil prvi med narodi v preganjanju vere, ki mu je "predsodek", in duhovnikov, ki so mu "sovražniki ljudstva". Ne moremo pozabiti gnusnega dogodka, do je leta 1946. menda zaradi veleizdajce spravil v jećo kardinala Stepinca iz Zagreba in ga pet let kasneje "pogojno" izpustil iz jeće.

Maršal Tito je povrnil ekonomsko in vojaško pomoć, ki so mu jo dale ZDA s tem, da je sestrelil neoboroženo ameriško letalo, da je zaplenil promoenje Amerikancev, ki so trgovali z Madžarsko ter da je izgnal neke ameriške časnikarje in jim prepovedal pokazati se v Jugoslaviji.

Ko se je leta 1953 zaćelo govoriti, da bo ta diktator, ki se odlikuje z vsemi lastnostmi druženega zloćinca, povabljen v našo državo, so protestirale nacionalne organizacije in ugledni državljani širom ZDA.

Ćutimo, da bi povabilo tega moralno propadlega diktatorja v tem času pomenilo, da kaže vlada obžalovanja vredno preziranje ljudskega ćustvovanja. Do tega zakljućka pridemo posebno, ako pomislimo na madžarske begunce, ki so iskali zatočišće v Jugoslaviji in so jih Jugoslovani vrnili njihovim komunistićnim poglavarjem. Tako neobćutljivost za trpljenje ljudi sosednega naroda more pokazati samo ćlovek, ki nima niti pojma o najosnovnejših pravilih dostojnosti.

Zato je senat države Maryland z vsem srcem sklenil pozvati predsednika ZDA, naj ne povabi maršala J. B. Tita v ZDA."

Resolucija Doma delegatov države Maryland

Poleg senata je tudi Dom delegatov države Maryland (Maryland House of Delegates) sprejel protestno resolucijo in jo poslal predsedniku z zahtevom, da se Tito ne povabi v ZDA. Resolucija navajaj, da je Tito komunist in preganjevalec vere, ki se je javno hvalil, da je dobil ameriško pomoć, ne da bi dal Zapadu kakih koncesij, da je izgnal iz Jugoslavije Katolićsko dobrodelno organizacijo (Catholic Relief Services), ki je skušala pomagati trpećemu ljudstvu. Resolucija navajaj dejstvo, da so ameriške delavske organizacije (AFL - CIO) oznaćile Titovo diktaturo "kot graje vrednega sovražnika ćlovekegz dostojanstva, dostojnosti in svobode."

Resolucijo so poslali predsedniku Eisenhowerju, drzavnemu tajniku Dullesu, predsedniku doma in senata ter senatorjem in poslancem države Maryland.

("The Catholic News", 2. feb. 1957)

Resolucije drugih drzav

("Time", 11. feb. 1957)

Poleg Maryland je protestiral proti Titovemu obisku tudi predstavniki dom države Massachusetts. V resoluciji pravi, da bi bilo povabilo "klećeplaztvo". Resolucija senata države Washington

pa pravi, da bi bilo povabilo "žalitev za junaške Madžare in Poljake, ki se upirajo komunistićni diktaturi".

Resolucija Ameriške Legije

("Congressional Record", št. 15.

28. jan. 1957)

Ameriška legija je organizacija ameriških vojakov iz prve in druge svetovne vojne. Po letopisu za leto 1957 šteje Legija 2.795.990 članov. Njen vrhovni poveljnik je Dan Daniel.

Ameriška legija (American Legion) je sprejela v zvezi s Titovim obiskom posebno resolucijo, v kateri pravi med drugi tudi tole:

"Tito je dokazal s svojimi besedami in dejanji, da je prav tako brezbožen in fanatićen komunist, kakor sta bila Lenin in Stalin. Tito je breznaćelen oportunist, ki so mu umor, zapor cerkvenih voditeljev in prevarantska politika samo sredstvo za dosego cilja. Ako je med nami še kdo tako naiven, da sodi, da lahko sodelujemo s komunistom Titom, mu bomo našeli njegove zgodovinske podatke zadnjih let".

Nato navajaj resolucija po datumih od 7. julija 1946, ko je dal Tito streljati generala Dražo Mihailovića do 21. novembra 1957, ko se je Jugoslavija upirala resoluciji Združenih narodov, da se sovjetske ćete umaknejo iz Madžarske, Titovo zgodovino in zakljućuje:

"V lući teh podatkov verujemo, da se

ne bo noben Amerikanec razburjal, ako Tito ne bo povabljen v to deželo."

Legija in Kolumbovi vitezi protestirajo osebno

Dan Daniel, vrhovni komandant Ameriške legije, in Luke E. Hart, vrhovni vitez organizacije Kolumbovih viteзов, ki šteje 988.858 članov, sta osebno protestirala v drzavnem tajništvu v Washingtonu proti obisku maršala Tita iz Jugoslavije Ameriki.

Po razgovoru z drzavnim podtajnikom Robertom Murphym je Hart izjavil, da je Murphy rekel, da še ni padla odloćitev, ali naj povabijo maršala Tita v Ameriko ali ne. Hart je opozoril Murphya, da bo prišlo v mestih, katera bo Tito obiskal, do demonstracij. Murphy je odgovoril, da se drzavno tajništvo tega zaveda in da bo to vplivalo na to, kako dolgo bo Tito ostal z ZDA in katera mesta bo obiskal...

Prdstavnica Ameriške legije in Kolumbovih viteзов sta prosila, da ju sprejme tudi predsednik ZDA in posluša njun protest. Predsednik pa ju ni mogel sprejeti, ker je bil na inspekcijskem potovanju po južnih drzavah.

("The Catholic News", 26. jan. 1957)

Katolićani iz newyorške nadškofije Koordinacijski odbor katolićkih laiških organizacij za newyorško nadškofijo, ki ga sestavljajjo predstavniki 62 organizacij, ki štejejo več stotisoć ćla-

nov, je poslal predsedniku ZDA pismo, v katerem pravi, da se strinja s protesti Kolumbovih viteзов, Nacionalnega sveta katolićkih moć in žena, ter nadaljuje:

"Tito spada med najhujše preganjalce vseh ver. On je bil med rdećimi diktatorji tisti, ki je dal zapreti visokega cerkvenega dostojanstvenika. Njegova letala so sestrelila neoboroženo ameriško letalo in ubila ameriške časnikarje. On je zaplenil ameriško premoženje in izgnal ameriške časnikarje. On je prejel več kakor eno milijardo ameriške pomoći in se hvalil, da ni dal nikomur nobenih koncesij. On je izdal madžarske begunce, ko jih je zaprl v Jugoslaviji in jih nato vrnil mesarjem iz Budimpešte, da jih preganjajo in ubijajo. Vsi dokazi kažejo, da je Tito še vedno komunistićen barbar najhujše vrste.

Ako so res potrebna kaka pogajanja s Titom, svetujemo, naj se za to uporabijo številni drugi obstojeći naćini sporazumevanja. Izkazovanje ćasti in z njim zvezano potrdilo njegovih dejanj, ki sta nujni posledeci obiska v Beli hiši, ne moreta slućiti nobenemu "koristnemu smotru". Vsakdo bo videl v obisku oportunistićen dejanje naše vlade, ki ni v skladu z moralnim vodstvom svobodnega sveta, na katero smo se postavili v sedanjih madžarski krizi."

George A. Timone, predsednik (Nadaljevanje v prihodnji številki)

PRVOMAJSKE PROSLAVE

(Nadaljevanje z 2. strani)

stavk. Toda do stavk, ki so upravičene in ko je delavstvo že porabilo vsa sredstva za dosego svojih pravic, ne pa za stavke za vsako malenkost. Republika nujno zahteva povečanje proizvodnje. Končno je napovedal novo zboljšanje raznih soc. predpisov, zlasti v pogledu zidanja stanovanj, ter poudaril željo vlade, da si delavstvo svobodno uredi sindikalno življenje.

Tega dne so imele zborovanja tudi posam. polit. stranke. Krščanski demokraci so zborovali na Avellanedi. Govoril je prvak stranke dr. Luka Ayarragaray, v La Plati so govorili radikali iste skupine, ki so imenuje ljudska radikalna stranka ter je dr. Sammartino napadal dr. Frondizija kot demagoga, njegovo skupino pa totalitaristično z levničarskimi in desničarskimi tendencami. Tu je govoril tudi dr. Balbin. Socialisti so imeli zborovanje v Bs. Airesu. V sprevedu so nosili razne napise. Med drugim sta bila tudi ta "Ne župnikov, pač pa učitelje" in "Ne škornjev, ne talarjev, ne galer, pač pa socializem. Ko je šel spreved mimo poslopja kat. dnevnika "El Pueblo", so zvižgali. Na zborovanju socialistov je govorilo več govornikov. Zahtevali so, da naj bi vlada čimprej izročila oblast civilistom. Zborovanja so imele tudi druge politične skupine, kot desničarji Modro-beli, nacionalisti, katoliški delavski krožki ter sindikalisti, demokrati, laboristi in drugi. Proslave so potekle v miru. Policija je morala nastopiti samo pri skrajnih desničarjih in pri radikalnih frondizijevcih, ki so razgrajali po sredini mesta.

V svetu

Prvomajske proslave v svetu so bile v znaku padanja zanimanja za komunistične nastope. Glavna prvomajska proslava je bila v Moskvi, kjer je bila velika vojaška parada, pri kateri je sodelovalo 178 bombnikov in lovcev na reakcijski pogon. Maršal Žukov je v govoru grozil Severni Ameriki in jo obtoževal, da pripravlja atomsko vojno. Vojaške parade so bile tudi v Vzhodni Nemčiji in na Madžarskem, kjer je Kadar zagotavljal, da bodo sovjetske čete ostale na Madžarskem tako dolgo, dokler bo

zahod oboroževal Zahodno Nemčijo. Na Poljskem je govoril Gomulka. Namesto da bi govoril o problemih svoje dežele, ki jih ima na pretek, se je bavil z razmerami v Južni Ameriki. Po Italiji so komunisti imeli vrsto proslav, vendar so bile prireditve kat. delavstva številno močnejše. V Rimu je 30.000 zbranim delavcem govoril tudi papež.

Prvomajsko vojaško parade so imeli tudi Titovi komunisti v Beogradu. Udeležil se je tudi Tito. Nastopile so tokrat tudi skupine modernih severnoameriških lovcev na reakcijski pogon. Za prvi maj je glavno glasilo jug. komunistov "Borba" prineslo tudi Titovo izjavo. V njej je Tito med drugim dejal, da bo njegova

komunistična stranka vplivala na svetovni komunizem, da bi opustil gotove zastarele koncepte. Po njegovem mnenju je napačno gledati samo nasilje v diktaturi proletariata ter jo presojeti na strogo dogmatičen način. V diktaturi proletariata da je bistveno vladavina ljudstva, ki pa da mora resnično sloneti na podpori ljudstva, zlasti pa, da mora biti prežeta ta vlada s človekoljubjem. Največje prvomajske proslave so gotovo bile na Kitajskem, kjer je pri njih sodelovalo akoli pol milijona ljudi. Navzoč je bil tudi predsednik ZSSR maršal Klemen Vorosilov in kit. kom. diktator Mao Tse Tung. Na Japonskem je pa nad tri milijone delavcev protestiralo proti nadaljnjim poskusom z atomskimi bombami.

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

V Torontu je umrl Alojzij Petek, doma iz Kota pri Ribnici. Bolehal je dalj časa. Smrt ga je rešila trpljenja 10. februarja, pokopali so ga pa 12. februarja na novem kat. pokopališču Holy Cross, kjer počivajo že trije slov. rojaki: Stanko Vončina, Janez Petrovič in Jože Glivar. Pok. Petku so komunisti pobili med vojno vse njegove sinove. Po vojni se je z ženo Terezijo in hčerama Slavko in Reziko umaknil na Koroško, odkoder je emigriral v Kanado. V Torontu je z vso vnemo podpiral prizadevanja za postavitve slov. cerkve.

Na januarskem Baragovem dnevu je Baragov misijonski krožek priredil proslavo s srečolovom. Na sporedu je bil govor dr. Petra Markeža o Baragi ter Plestenjakova igra "Baragov križev pot". Čisti dobiček prireditve je šel v Baragov sklad. Iz tega sklada so škofu Noa v Marquette v USA poslali 190 dolarjev.

Na februarjem sestanku prosvetnega društva Baraga je Otmar Mauser govoril o glavnih nalogah tega društva. Sodi, da je ena glavnih njegovih nalog reševati osnove slovenske kulture, ki so podlaga za vsako višje kulturno delo med Slovenci v tujini — Dramatski krožek tega društva je februarja meseca postavil na oder tudi dve burki: enode-

janko "Usodna zamenjava" in dvodejanko "Trije tički".

V Winnipegu v Kanado živi kakih 40 slovenskih družin. Po večini so to primorski rojaki, ki so prišli v Kanado po II. svetovni vojni. Nekaj je tudi starih naseljenec. Winipeški Slovenci so si že leta 1951 ustanovili Slovenski klub, ki šteje 31 rednih članov. Svojih prostorov še nimajo, zbirajo se pa redno enkrat na mesec.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Društvo Slovencev namerava prirediti knjigovodski tečaj. Trajal bo štiri mesece. Interesenti, ki bi želeli tečaj obiskovati, naj se takoj prijavijo v pisarni Društva Slovencev na Ramon L. Falcon 4158. Opozorjamo, da se mora vsak udeleženec obvezati, da bo tečaj redno obiskoval od začetka do konca. Ob prijavi naj vsak interesent pove, v katerem času bi tečaj mogel brez ovir obiskovati.

Društvo Slovencev

OBVESTILA

Drugi kulturni večer Slov. kult. akcije bo v soboto dne 18. maja ob 19. uri v salonu Bullrich, Sarandi 41. Predaval bo dr. Milan Komar: "Pravica do drugačnosti." Opozorjamo, da se bo predavanje začelo točno ob napovedani uri.

Sestanek za naraščajnike in mlajše člane SFZ bo v nedeljo 19. maja ob treh popoldne na Pristavi v Moronu.

Odbor SKAD-a vabi vse akademike in abituriente na 3. študijski dan, ki bo v nedeljo, 19. maja v zavodu San Vicen-

te, C. Tequendama 3757, Villa Devoto. Začetek ob pol deseti- uri dop. s sv. mašo.

Sestanek SFZ bo v nedeljo 19. maja po sv. maši na Ramon Falconu 4158. Na sestanku, kjer bo govor o pravi pravi na zakon, bo predaval g. direktor A. Orehar. Odbor SFZ.

Slovenski srednješolci imajo svoj redni sestanek v soboto 18. maja ob treh popoldne v slov. semenišču v Adrogue. Vsi iskreno vabljeni. Odbor ZSS.

Sestanek dijaškega odseka SDO bo v nedeljo 19. maja po sv. maši na Ramon Falconu 4158. Vse dijakinje lepo vabljene.

POIZVEDBA

Pred nekako 35 leti je prišel v Argentino Ivan Lamprecht, doma iz bližine Maribora. Sedaj mora biti star okoli 70 let. Kdor bi naj vedel o njem, naj, prosim, to sporoči na naslov: Jemec Franc, Mármol 4015, Remedios de Escalada, Provincia de Buenos Aires.

Družabna

prireditve

SLOVENSKE
BESEDE

Z BOGATIM SREČOLOVOM

BO V SOBOTO 18. MAJA T. L.

V PROSTORIH KLUBA

EXCELSIOR

V SANTOS LUGARES

HARMONY JAZZ

25 MAJA 1957

ob 16. uri popoldne

NA PRISTAVI V MORONU

FINALNA TEKMA

V

ODBOJKI

MED ŠESTORKAMA S. F. Z. MORON - "DOM" SAN JUSTO

Ljubitelji športa vabljeni.

PROMET S. R. L.

Capital m\$. 100.000.—

25 de Mayo 533/3º Bue nos Aires - T. E. 31 - 6435

poleg drugega tudi proizvajajo in prodajo copate z gumijastimi podplati. Zaenkrat lahko izdelamo vsak dan po 200 parov.

Stroj za vulkanizacijo je izdelala tvrdka

Augusto y Kržišnik
Domač stroj

Slovenska podjetnost v Argentini zagotavlja dobro blago in nizke cene.

Proizvodnjo vodi:

Rudolf Vidmar

Prodajo vodi:

Franc Fajfar

Domače vodstvo

Denar za proizvodnjo zaloga tvrdka:

Promet S. R. L.

s sodelovanjem rojakov

Domač denar

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(35)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Na vsak način pa bi bilo za Bernardko veliko odrešenje, če bi teta Bernarda obrnila besedo duhovnik na tri kaplane in ne na dekana. V Peyramalevi osebi je bilo utelešeno vse, česar se je deklica bala. Poznala je gospoda župnika samo s ceste in s prižnice. Kadar je v pridigi zagrmel s svojim hripavim glasom, tedaj je Bernardko, ki je bila z drugimi vred navzoča, vsakokrat stresla groza. Tudi velikanska Peyramaleeva postava, njegov razbrzdani obraz, velikanski koraki, s katerimi je drvel po cesti in ki niso prav nič odgovarjali običajnemu duhovniškemu nastopu, vse to je deklici že v otroških letih vilo strah v kosti. Z eno besedo povedano, korenjaški Peyramale je bil za malo Bernardko prevelik. Zanj je bil črni mož otroški strah. In zdaj naj stopi pred tega moža kot Gospojina posredovalka. Sree jo zapušča, najraje bi se vrnila. Toda odločna Bernarda Casterot ne razume nobene šale, kadar neko stvar vzame v roko. Bolj pripravljena za verovanje kot otrokova mati, je zadevo z Gospo zdaj vzela sama v roke. Neusmiljeno sune svojo nečakinjo, da se Bernardka pred vegastega kamnitega praga kar opoteče na župnijski vrt.

Tam, na koncu parka, stoji velikan v vsej svoji košatosti in bere brevir. Bernardki obrača hrbet. O, da bi se vendar nikoli ne obrnil, tako moli deklica, ki so ji usta popolnoma suha. Z drobnimi koraki se pomika naprej proti nevarnosti. Zdi se ji, kakor da ne hodi po navadni

poti, temveč da brede ledenomrzlo Gavo. Skrbno pazi, da bi bilo korake kar manj slišati. Oh, te cikle! Najboljše, da bi šla kar bosa. V precejšnji oddaljenosti od Peyramalea končno obstane in sree ji bije kakor kladivo.

Tedaj se župnik obrne. Na njegovem obrazu sta grom in blisk. Drugega ni pričakovala. Še više zraste, kakor da ni že dovolj velik za malo Bernardko.

"Kaj iščeš tukaj? Čigava si?" zraste nadnjo.

"Bernardka Soubirous sem," jeclja deklica splašeno.

"Ah, kakšna čast," se rogajoče nasmehne Peyramale. "Torej me je obiskalo najnovije veličanstvo... Te dvorjanstvo vedno spremlja?"

Bernardka brez besede strmi v tla. Župnik kar naprej vpije:

"Če se mi kdo tvojega spremstva pokaže na vrt, bom dal poklicati orožnike. Tukaj ne boste otresali norčarij!"

Ne da bi se obrnil in povabil slavni obisk s seboj, se nameri Peyramale z velikanskimi koraki v hišo. Bernardka gre blede in zgubljenca za njim. Sprejemnica v župnišču je zelo prostorna in popolnoma mrzla, čeprav gori na kaminu naravnost razkošen ogenj. Zdi se, da zdravemu dekanu mraz ne more blizu. V obraz je rdeč od jeze, močne ustnice so mu našobljene. Visoko zraste pred malo, kot da jo hoče zmleti.

"No, torej, ti si tista nesramna goska!" zarenči. "Ti si započela te preljubne dogodbe? He, kako?" Ker Bernard-

ka ni odgovorila, je po vsej sobi zagrmel s svojim glasom:

"Povej! Odpri usta! Kaj hočeš od mene?"

"Gospa mi je rekla," prične deklica z jokom v krlu.

Župnik jo koj ustavi:

"Kaj? Kakšna gospa?"

"Massabielska Gospa..."

"Je ne poznam..."

"Prelega Gospa vendar, ki vedno prihaja k meni..."

"Je tista Gospa iz Lourda? Jo poznaš?"

"Ne Gospa ni iz Lourda. Nikoli je nisem poznala."

"Si jo vprašala, kako ji je ime?"

"O da, vprašala sem jo že, kako ji je ime. Toda nikoli ne odgovori..."

"Je Gospa mogoče gluhonema?"

"Ne, Gospa ni gluhonema. Govori z menoj."

"In kaj govori Gospa s tabo?"

Bernardka zgrabi priložnost in hitro vpade v besedo:

"Gospa mi je danes rekla: Pojdite, prosim, k duhovnikom in povejte jim, naj tu zgrade kapelico..."

Bernardka se oddahne. Hvala Bogu, povedala je. Naloga je izvršena.

Peyramale je pritegnil stol, široko sedel in se s svojimi ognjenimi očmi zajedel v deklico.

"Duhovnik? Kaj se to pravi? Tvoja Gospa je nemara popolna poganka. Tudi ljudozrci imajo svečenike. Mi katoliki pa imamo duhovnike, ki vsak nosi določen naslov..."

"Gospa je rekla duhovnik", pove Bernardka. Kar je izpolnila svoje poslanstvo, ji je nekam odleglo.

"Na napačni naslov si prišla," zagrmel

mi Peyramale. "Ali imaš sploh kaj denarja, da boš zidala kapelo?"

"Ne, denarja nimam prav nič..."

"No, potlej naroči Gospej, naj najprej preskrbi denar za kapelo. Boš?"

"Bom, gospod župnik. Povedala ji bom," reče Bernardka hitro in zelo resno. Peyramale nevrno strmi v deklico in se čudi naivnosti tega bitja.

"Neumnost!" zavpije in skoči s stola.

"Torej povej Gospej! Lourški župnik ni navajem sprejemati naročil od nepoznatih gospa, ki nočejo povedati imen. Lourškemu župniku se tudi ne zdi posebno lepo, če gospe z bosimi nogami plezajo po skalovju in porablajo za sle nedorasle punčare. In končno: Lourški župnik prav vljudno prosi gospe, naj ga pusti v miru. To je vse. Si razumeš?"

"O da, povedala bom," prikima živahno Bernardka. Važna je samo Gospa, ne pa Gospejini opravi s svetom. Od strahu in znebitvenja na pol nezavestna še k mari nima, kakšne stvari naroča župnik za Premilostno. Potlej ji pokaže veliko metlo, ki jo je pozabila gospodinja v kotu:

"Vidiš metlo, tamle, mala?" grmi dalje. Nevihta doseže svoj vrh. "S tole metlo te bom lastnoročno pomel ven, če se predrzneš me še priti nadlegovati!"

To je za Bernardko preveč. Z glasnim jokom zbeži.

Dekan Peyramale danes nima dobre dneva. Pri natančnem pregledu mora ugotoviti, da je šest najstarejših rožnih debel zamrlo, kar predstavlja nenadomestljivo izgubo. Koliko let skrbi in vzgoje potrebuje takale nežna mladika, preden se razvije v močno prožno debelce, ki od aprila do novembra čudovito brsti in je polno omamno dišečih eve-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 527777

Pakete za domovino

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najbolje in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788
Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK
Casilla de Correo 340 - Buenos Aires

Vsi paketi so zavarovani in prispejajo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires